

er Barth zelf, cipiele tegen, dat hij „Gode van mystisch van ons be- (97).

„de eenheid d' (149). Hoe? kiezen tegen helijke kennis" nalisme van uit de natuur men aannam zich deze kijk rste belijden- inden met de „eigenaardig" talisme tus- natuurlijke Gods-

utste gevallen, n op twee ge- zijn eerste deel het heden", ons strijdigheid n.l.) end; dat was, m van heel zijn

et in staat zal in het „nieuwe

e komen, men n de heden be- voorgedragen, brengen.

in het kerke- telkens weer essie geworden lling is tus- staat" geor- de kerk, die ant „van één nde geestelijke rre zijde. Die r dr Ibbink — m wetten, voor de geheel, n.l. n deze plaats. „Leven, waar- dr U.'s oogen l tot ons zegt": den: „niemand

enlijke contrast- liepte kent van , zal hiervan een eth" nu bege- rete daad van n groeiing, ja, loelating is er, ti En waar is tten en normen n de belijdenis " (avondmaals- en? Zij bestaat ling. Zijn dilem- uiten de werke- ij) dan (precies de geschiedenis ing, de prijs- nt eigen gebrek ist het (begelei- or dr U. zoozeer n normen", „Ik rjpen mocht", in proza gezegd uitgeroepen kan sibboleth" durf onfeilbare leiding 0), nu — daar st, al denkt hij iormen en wel- wel behoort. le gaan.

K. S.

at", zou ik wille- ter ik nog blz. 120, ntwicklung, die wij telijke menschen es n zou moeten leeren, maar te kunnen es " Maar andere ut- rin een uitspraak te men met Dordtsche

KUNST

bernummer van che „Boekbeoor- Zondagsschool, Zondagsschool- verlicht.

gaat een hoofd-

artikel vooraf van den redacteur, dat op uitnemende wijze een zeer belangrijke kwestie behandelt en daarom waard is onder de aandacht gebracht te worden van hen, die „De Zondagschool" niet lezen.

Het volgt hier vrijwel in zijn geheel.

Hedendaagsche Motieven voor Christelijke Kinderlectuur.

Het groot gewicht van goede lectuur als voedsel voor den geest behoort te dezer plaatse geen nadere adstractie; immers, de slachtoffers van slechte boeken zijn in onze dagen legio. Lectuur betekent cultuur voor den geest. Daarom is de vraag: „Wat leest gij?" een vraag van integere belang, wij de lectuur bij uitstek opvoedingsfactor is.

Deze vraag krijgt in den beangstigenden tijd, dien we beleven, dubbele kracht.

Wij leven in een tijd, waarin alles kraakt. Wat vroeger onwrikbaar stond als een paal, buigt en knapt thans als een riet. Dat is evenzeer economisch als religieus-ethisch waar. Hoe rijker de cultuur werd, wetenschappelijk en vooral technisch, des te armer werd de geest. Zoo lijdt de menschheid, ofschoon overloden tot het uiterste met alles en allerlei, op ellendige wijze honger. En met het merkwaardige verschijnsel, dat ondanks geweldige goudvoorraden, een groot deel van de wereld in stoffelijke zin honger lijdt, gaat ook op geestelijk gebied tegenwoordig hetzelfde verschijnsel gepaard: na de overheersching van het dorre en kille materialisme dat het en star alles in cijfers uitdrukte, heeft de wereld gegrepen naar de warmte van het mysticisme, en zoo is de wereld thans oververzadigd met allerlei occultisme, spiritisme, theosophie, religieus socialisme en religieus anarchisme, soefisme en christian-scientisme en desondanks gaat overal de wanhopige kreet van de geestelijk verhongerenden op.

Nu is het een voorrecht, als de hongerige en het voedsel alskander ontmoeten. Maar goud en zilver kunnen niet gegeten worden: hij heeft h r o o d nodig.

Wellicht is de geestelijke malaise nog veel ingrijpender dan de stoffelijke. En de oorzaak van de algemeene ellende ligt niet buiten, maar in den mensch. Alles leeft voor het uiterlijke, jaagt naar het uiterlijke. Daarvoor worden de kinderen „maatschappelijk afgericht". De moderne maatschappij is een monster geworden, een slakop, en de school een tyran. Het uitwendige verdringt overal het wezenlijke. Natuurlijk is dat met geen Zondagblad en met geen raadseleubrieken, met geen puzzles en xintloos gebeuzel over voetbal en kwajongensstreken goed te maken. Het is een zeer benauwend verschijnsel, dat allerlei groote bladen het kind in het gevele komen, door alleen maar te geven wat het amuseert, dikwijls ten koste van onderwijzers en ouders, en wat het kind er op vlussen doet, om zijn naam voluit gedrukt te zien in de krant. De kinderlectuur draagt veelal het stempel van tijdsverdriftliteratuur.

Natuurlijk gunnen we onzen kinderen de ontspanning. Maar de levensstijf is te kostbaar en onze verantwoordelijkheid ten opzichte van het kind te groot, dan dat we met het verknoeien van dien kostbaren tijd zouden willen meedoen.

In het boek van Elizabeth Browning, getiteld „Aurora Leigh" lezen we letterlijk: „Wij eten klei bij handen vol, tot wij tot aan de keel toe vol zitten en de vuile kleur van de klei krijgen, van den grond, waarop we onszelf aan het voeden zijn". En dan volgt daar de opmerkelijke verklaring: „Het vraagt een ziel, om een lichaam in beweging te brengen. Het is onmogelijk, de menschen op een andere wijze waarachtig te bereiken, dan door hun zielen heen. De ziel is de weg. Christus zelf kon de menschen niet anders redden dan door vat te krijgen op hun zielen".

Daargelaten, dat wij deze gedachte allicht eenigszins anders zouden formuleeren, de waarheid, die erin wordt uitgedrukt staat ook voor ons vast. Vandaar de groote verantwoordelijkheid van den Christen-auteur. En vooral van den Christen-kinderschrijver. Want aan een goed kinderboek is in vele opzichten nog meer behoefte dan aan een goed boek voor volwassenen. Destijds schreef de medewerker van de Letterkundige rubriek van „De Standaard" zeer terecht: „Schrijven voor kinderen is een kunst. Wij hebben wel eens gehoord van een kinder-schrijver, die „kinderboekjes" ontwerpen toch eigenlijk wel wat „min" vond en meende ook een auteur voor „grote menschen" te moeten worden. Zonderling misverstand! Een goed kinderboek is niet van minder verdienste of betekenis, dan een litterarisch werk voor ontwikkelden. Wie een goed kinderboek schrijven kan, kan het ook wel voor volwassenen. Het omgekeerde is op verre na niet waar".

De auteur van het Christelijk kinderboek zal alle dingen beschouwen bij het waarachtige licht van Boven, niet bij het valsche licht van beneden. In plaats van den mensch, of zelfs het kind, te stellen in het middelpunt van alle dingen, zal hij duidelijk op den voorgrond stellen het groote levensideaal van Gods eere. Niet de verheerlijking van den mensch, maar de verheerlijking van Hem in Wien en door Wien en tot Wien alle dingen zijn. In Hem leven wij, en bewegen wij ons, en zijn wij. De doorwerking van de zonde en de stuitende genezende kracht der genade moeten tot haar recht komen.

Gelijk vanzelf spreekt, is deze eisch, ofschoon eerste eisch, lang niet de enige eisch, dien we stellen. Zeer vaak reeds en in allerlei bewoordingen hebben we te dezer plaatse betoogd, dat we ook een zeer strenge keur aanleggen ter zake van conceptie, vorm, stijl, taal, illustratie, typografische verzorging. Maar wat eerst is, blijft voor ons eerst.

Dit alles klemmt nog veel meer, wij tegenwoordig het opmerkelijke feit zich voordoe, dat er allerwege een vernieuwde belangstelling ontwaakt inzake de zuiver geestelijke dingen. De geestelijke vragen bewegen den modernen mensch op dit tijdstip nog meer dan de stoffelijke en maatschappelijke. De reactie op het intellectualisme en materialisme en industrialisme zal daaraan zeker niet vreemd zijn.

Helaas staat lang niet al het statistisch materiaal ons ten dienste. Maar de cijfers van Noord-Amerika en van

Oostenrijk bewijzen zeer duidelijk, dat er aan den eenen kant veel minder gelezen wordt dan vroeger, doch dat aan den anderen kant er een veel grooter vraag is naar godsdienstige lectuur. Vooral voor Amerika is dit in het oog loopend. En stellig houdt een ander gegeven, n.l. dat de vraag naar technische boeken uitermate geslonken is, daarmee verband. Ten slotte kan een geweldige cultuur met een geweldige techniek de behoeften der ziel niet vervullen. De vraag naar godsdienstige boeken is de noodkreet van de hongerende ziel.

In onze onrustige tijden komt de onrust der ziel onmiskenbaar naar voren: het gaat hier om het cardinale punt: de verhouding van den mensch tot God.

Onze kinderlectuur zou een schromelijk verzuim plegen, indien ze hiermee geen rekening hield en hiervan niet krachtig partij trok. Immers de moderne mensch is van zijn bestaanbodem losgerukt; hij heeft het uitzicht naar boven verloren. En wie het uitzicht naar boven verliest, verliest ook het uitzicht naar rondom en meest het inzicht naar binnen. Juist daarom hebben we bezwaar tegen zooveel boekjes, die den modernen geest in het gevele komen en zelfs de eenzijdige sportoverdrijving, zij het ook ongewild, in de hand werken. Juist daarom vinden we b.v. een boekje, dat een voetbal tot begin, midden en einde heeft, hoe goed ook bedoeld, gevaarlijk. Juist daarom achten we de behandeling van onbeduidende thema's, waarbij de groote levensvraagstuk, ook voor het kind, genegeerd wordt, niet alleen verspilling van energie, maar bovenal onverantwoordelijk verzuim van kostbare gelegenheden.

De moderne mensch is losgeraakt van God, los van den Bijbel, los van de Kerk, los van de oude banden der Christelijke traditie, die een Christenvolk in een Christenland als heilig familiegoed bezitten mag. Ten opzichte van de verworden levensbeschouwing, die zich alleen maar spitst op het uiterlijke, en die het innerlijke verkommeren laat, heeft de Chr. jeugdauteur een ernstige roeping. Hij moet rekening houden met de eischen van den nieuwen tijd, de oude waarheid geven in aantrekkelijken vorm, naar kinderlijke bevattingswijze niet als theorie, maar als praktijk, zóó dat de toepassing onweerstaanbaar zich opdringt bij de jonge lezers en lezeressen. Hij moet het den kinderen duidelijk maken, dat de mensch losgeslagen rondloft, weert ankeren moet op den eenig betrouwbaren rotsbodem, Jezus Christus. Het levend geloof in den levenden Christus naar de Schrift alleen geeft de oplossing van de levensproblemen en de verzadiging van den levenshonger.

In dit alles liggen actuele motieven voor onze Christelijke jeugdlectuur.

Het geheim tot de aanvankelijke oplossing van alle benarrrende problemen ligt in de leuze: We moeten TERUG! Terug tot God en Zijn Woord, tot zijn Wet en zijn Wil. Terug tot de ordinantiën. Dat brengt ook voor het maatschappelijke leven nijpende eischen mee: we moeten terug tot het „Vrees God en eer den Koning", terug van den uitbundigen wereldzin en de wereldgelijkvormigheid naar de sobere strakheid van het Kruis. Terug van het valsche vrijheidsideaal van socialisme en bolsjewisme naar de gebondenheid aan Gods eisch, die bekeering en behoud beteekent. Er is geen geweldiger vooruitgang dan zulk een teruggang. Het schijnt een nederlaag, maar 't is een victorie. Het schijnt levensverarming, maar het is levensverrijking.

Dezer dagen vroeg mij een lezer van ons blad iets te zeggen omtrent de eischen voor kinderlectuur. Ik kan hem geen beter antwoord geven, dan dit artikel ter lezing en ter overweging hem aan te bevelen.

C. T.

GEESTELIJKE ADVIEZEN

Oprecht berouw over de zonde.

III.

De opmerkingen in ons vorig nummer over de ontoereikendheid en de onvertrouwbaarheid van ons verstand ten opzichte van God en goddelijke dingen hebben ons den weg vrij gemaakt voor de beantwoording van de vraag die ons bezig houdt: of het verstandelijk en logisch niet-kunnen-berekenen van de verhouding tusschen den eeuwig en onveranderlijken Raad en het soeverein en allesomvattend voorzienig bestel onzes Gods aan den éénen kant — en onze zedelijke verantwoordelijkheid en de schuld der zonde aan den anderen, niet alle oprecht en innig berouw uitsluit.

Want die algemeene opmerkingen gelden ook en met name ons vraagstuk. En de toepassing ligt zóó voor de hand, dat ik meen die gerust aan den vrager en aan onze overige lezers te kunnen overlaten.

Laat ons nu het antwoord zoeken op de gestelde vraag.

Daarvoor beginnen we nu eens niet met redeneeren; en óók niet met het aanvoeren van uitspraken der H. Schrift — maar met wat méér afdoend is dan de eerste en menigeen allicht sterker toespreekt dan het laatste: met de ervaring.

„Denk daarbij in de eerste plaats aan wat alle berouw over het kwaad bij ons veronderstelt: het besef van onze volle verantwoordelijkheid voor ons zedelijk handelen, zooals het zich laat gelden in het geweten. Want dit juist is het merkwaardige in die innerlijke stem die we het geweten noemen, dat ze niet maar

vonnis spreekt over onze zondige gedachten, woorden en daden, zonder méér; maar dat ze onder het vonnis over al wat we zondigs bedreven ook ons-zelfen, ook onzen persoon beschut. Het spreekt behalve één: „dat is uw daad", ook een „en gij zijt de man die haar deed".

Het geweten imputeert; het legt ons op de verantwoordelijkheid voor — en de schuld van alle zonde, die we begaan. En het doet dat met een kracht en een autoriteit waarop al onze pogingen, om de verantwoordelijkheid van ons te werpen, afstuiten als rieten pijlen op een muur.

Zelfs Kains en Judassen zien geen kans om aan het gericht van dezen inwendigen rechter te ontkomen, en als ze die ontkoming zoeken in zelfmoord, verhaasten ze slechts zijn absolute voltrekking.

„Geheim van deze onontkoombaarheid aan 't gericht der conscientie is, dat het een zelfgericht is.

't Is niet de stem van een ander die we in ons geweten hooren. Het is onze eigene. Het is in de vierschaar van ons eigen zedelijk bewustzijn, dat we bezwijken, zoo vaak als ons geweten ons aanklaagt. En dat zedelijk bewustzijn komt op uit de zedelijke besefen die niemand minder dan de hoogste Wetgever en Rechter, bij onzen val in zonde voor vernietiging bewaarde, en die Hij voortgaat zonder ons en tegenover ons in stand te houden.

Geven we nu een oogenblik volle aandacht aan het feit, dat naast dit besef van onze zedelijke verantwoordelijkheid — en niet minder krachtig en onverwoestbaar — in ons leeft het besef van een soeverein, alle menschelijk doen en alle aardch gebeuren bepalenden goddelijken wil — dan ontmoeten we op den bodem van ons zieleleven, naast elkaar en zonder dat het een het ander verdringt, wat ons verstand nooit in zijn harmonische eenheid schouwen of ook maar benaderen kan.

Maar zoo weinig als in onze onmiddellijke besefen Gods alles bepalende wil en Zijn alles beheerschende voorzienigheid onze zedelijke verantwoordelijkheid voor onze daden, uitsluiten — evenmin kunnen ze uitsluiten oprecht berouw over de zonde, of zelfs daaraan in den weg staan.

Want waar het besef van zedelijke verantwoordelijkheid aanwezig is, daar is ook plaats voor berouw, hetzij dan als het zelfzuchtige berouw van een Kain of Judas, dat in het eeuwige verderf drijft, hetzij als de droefheid naar God, die een onberouwelijke bekeering tot zaligheid werkt.

En zoo leert het dan ook de ervaring. Naast voorbeelden van het berouw dat de wanhoop en den dood in de armen drijft, staan er in de Heilige Schrift, Gode zijn dank, óók van oprecht en innig berouw, dat door de poort der verootmoediging leidt, tot de zalige ervaring van Gods vergevende genade in onzen Heere Jezus Christus.

„Denk aan David, zooals we hem in Psalm 51 in 't verbijzeld hart zien — aan Petrus, na zijn verloochening van den Meester, en aan zooveel anderen.

Anderen — ook buiten de Schrift.

O, daar is — Gods genade zij geloofd! — een onmetelijke wolk van getuigen voor de mogelijkheid van oprecht berouw over de zonde, in de ontelbare schare die hun kleederen hebben gewassen in het bloed des Lams. Want het bloed der verzoening bedekt slechts het altaar, waarop de offerande van een verbroken en verslagen geest den Heere wordt geboden.

Is 't niet merkwaardig, dat de Heilige Schrift met gelijken nadruk voor alle menschenooren uitroept en den eeuwig en vrijmachtigen Raad Gods en de volle zedelijke verantwoordelijkheid des menschen? Daar is geen boek ter wereld, dat tegenover alle pogen om haar weg te werken, de zedelijke verantwoordelijkheid des menschen, de schuld der zonde met zulk een niets-sparende strengheid handhaaft, als onze Bijbel.

En daar is evenmin een boek, dat met zulk een vlammeende geestdrift, tegenover alle inbeelding van 'tschepsel, voor de soevereine Opperhoogheid Gods opkomt.

Hoe hij dat kan? Waarin hij het recht daartoe vindt? en hoe hij het een met het ander rijmt? De Bijbel doet geen poging om zich bij ons te rechtvaardigen.

Hij laat zich niet voor de vierschaar van ons „verstandelijk en logisch" denken ter verantwoording roepen.

Natuurlijk niet, want de Bijbel is het Woord van God.

Eg hoe zou God zich ter verantwoording laten roepen door Zijn schepsel?

Dat Hij de eenheid ons niet openbaarde van wat ons tegenstrijdig schijnt, bewijst, dat het inzicht in die eenheid boven onze tegenwoordige bevattingszou gaan.

En als het vertrouwen in Zijn wijsheid en liefde ons hier niet blijkmoedig in doet berusten — dan zou ons nog het besef, dat het menschen, die hun eigen verstand hebben verduisterd door hun hart aan God te onttrekken, weinig voegt, om over de beperktheid van hun weten en van hun kunnen-weten, zich te beklagen.

Hiermee geloof ik de hoofdvraag van inzen-der beantwoord te hebben.

Toch moet — vóór ik van de hoofdvraag op enkele neven-vragen kom — me nog iets van 'hart'.

Ik vrees, dat wat inzonder zijn vraag deed stellen, zich wel — ook bij hem zelf — aandiende als bloot-verstandelijke moeilijkheid, maar dat iets anders zich met dat „verstandelijk” camoufleerde.

Wat bloot-verstandelijk schijnt, heeft zoo de eenheid van ons zieleleven, vaak een voor ons-zelfen onzichtbaren geestelijk-zedelijken achtergrond. We hebben er heel dikwijls meer in te doen met ons verdorven gevoels- en wils-leven, dan met vragen van ons verstand.

Als ik onder vier oogen met hem was, zou ik m'n inzonder vragen, of dat ook misschien bij hem het geval kon zijn.

Wat me recht geeft en ten plicht stelt die vraag te doen, is de vorm van de zijne.

Hij vraagt zoo eigenaardig, of het wezen van Gods soevereinen Raad en alles beheerschende voorzienigheid niet in den weg staat aan een oprecht en innig berouw over de zonde.

Waar toe dienen die bijvoegelijke naamwoorden „oprecht” en „innig” hier?

De vraag ware ook daarzonder volledig geweest. Er moet in vragers zieleleven iets zijn waaruit dat op zich zelf overbodige opkwam.

Het zal dit zijn, vrees ik, dat er in vragers leedwezen over de zonde, naar zijn eigen oordeel, niet is die kracht en innigheid, die hij beseft, dat voor God betamelijk en noodig is; dat hij nu — ons hart is arglistig! — voor dat gemis van innigheid en teederheid een verklaring zoekt, die hem zelf niet bezwaart en waarin hij daarom rust kan vinden — en dat hij die verklaring nu hoopt gevonden te hebben in de moeilijkheden die zijn denken heeft met de verzoening tusschen Gods vrijmacht en 'smenschen zedelijke verantwoordelijkheid.

Als dat zoo mocht zijn, zouden we ons met een krachtig „halt!” midden op zijn weg willen zetten.

Want die weg is een gevaarlijke, en zou, liep hij dien ten einde toe af, een weg ten verderve blijken.

Neen, bij afwezigheid van oprecht en innig berouw over de zonde, ligt niet hierin onze redding, dat we de on gevoeligheid van ons bot en hoogmoedig hart, verklaren en vergoelijken met velerlei vonden, — het allerminst met een of andere tegenstrijdigheid in wat God ons in Zijn Woord openbaarde — dat is den Heiligen Geest tegenstaan en bedroeven, ons-zelfen blinddoeken, en ons hart verharderen.

Wat in zulk een toestand ons redden kan is, juist omgekeerd, door het vlammeende vonnis van het Woord Gods over alle zonde, al die webben van eigen weefsel te laten wegbranden, en zonder ophouden onzen God aanroepen, dat Hij door Zijn Geest ons verstand steeds meer verlichte, tot een rechte kennis van de zonde in al haar gruwelijkheid en afschuwelijkheid, in haar God-tergend karakter en in haar doemwaardige schuld — en ons hart steeds gevoeliger make voor de krenking en den hoon die alle zonde is, beide voor Zijn recht en voor Zijn liefde.

Niets-sparend zelf-gericht is de poort waarachter de vergevende genade Gods in Christus ons op wacht — en ook geldt het woord des Apostels: „Indien we ons-zelfen oordeelden, we zouden niet geoordeeld worden”.

De beantwoording van een paar ondergeschikte vragen laat ik wachten tot een volgend nummer, zoo God wil.

V.

F.

UIT HET POLITIEKE- EN SOCIALE LEVEN

Werkstaking.

I.

Dagen van arbeidsconflict en staking blijven immer voor den Christen moeilijke dagen. Voor de partijen, die hij het conflict betrokken zijn, de patroons en de werklieden, wel het allereerst.

Daar dreigt niet alleen ernstige materiële schade, daar worden ook door het conflict banden verbroken op een wijze, die menigeen groote smart berokkent.

De toekomst van een onderneming kan er bij op het spel staan, de concurrentie-mogelijkheid van heel een bedrijf, maar evenzeer de levensmogelijkheid van enkele of van vele arbeiders.

Niet ieder voelt de bangheid van deze conflicten even diep, maar het aantal van hen, die er mee tobben, die er onder gebukt gaan, is toch veel grooter dan men denkt. De bijzondere verhoudingen, die er in menige onderneming trots alle levensverzakelijking gelukkig nog gebleven zijn, maken voor velen een stakingsperiode tot den moeilijksten tijd van hun leven.

Maar ook zij, die niet persoonlijk bij het conflict betrokken zijn, althans niet wat de directe gevol-

gen betreft, hebben het in dagen van economischen strijd lang niet gemakkelijk. Wij denken allereerst aan de leiders der Christelijke Vakorganisaties. Men heeft wel eens de voorstelling gelezen, dat dezen in het algemeen stakings-maniakken zouden zijn, dat ze van conflicten moeten leven, maar dat is een zoo oppervlakkige redeneering, zoover van het leven af geschreven, dat wij daaraan geen woord hoeven te wijden.

Een organisatieleider, die weet dat het naar een conflict gaat loopen, is in den regel heel wat bezadiger, dan velen onder zijn leden. Hij weet, dat hij de verantwoordelijkheid draagt voor honderden. Dat elke fout die hij maakt tal van gezinnen kan benadeelen. Dat het mislukken aan hem kan, mogelijk ook zal geweten worden.

Hij weet, dat hij in deze zaken voor God recht moet staan. Dat hij te zoeken heeft naar den vrede in het bedrijfsleven. Dat hij geen avonturen mag najagen. Dat hij alleen mag verdedigen, wat rechtvaardig en alleen kan zoeken, wat bereikbaar is. Onder dezen last hebben velen zich gebogen.

En wederom ook voor de ambtsdragers in de Kerk des Heeren zal, als zij het nauw nemen met de zorg voor de zielen, een tijd van conflict een zware tijd zijn. Het conflict in zichzelf is al van zoo groote beteekenis. Maar daaromheen komen nog zooveel omstandigheden, die vooral naar buiten, den toestand verscherpen. Daar is het posten, het volgen, dat voor den buitenstaander zoo heel spoedig op hinderlijk volgen lijkt.

Daar is de toon in het onderling gesprek, daar is de geest van verzet, die zoo dikwijls, vooral de jongeren aangrijpt, daar is de zorg in de gezinnen, de verbittering als het misloopt soms, de haat, die tot uiting komt in woord en gebaar.

Dan komt het Avondmaal en de vraag of men Avondmaal vieren kan, of men tot het Avondmaal toelaten mag, die met hun naasten in openlijk conflict zijn gekomen?

En dan is daar ook nog de predikant, die, als elken Zondag, het Woord heeft te bedienen. Moet hij, zooals wij dat eens hoorden uitspreken, het evangelie prediken zonder meer? Of moet hij ook in de prediking toonen, dat hij weet van het conflict, dat ook een deel van zijn gemeente beroert en zoo wij hopen ontroert?

Moet hij, indien hij een uitgesproken meening heeft, partij kiezen en dat laten merken in de prediking?

Moet hij, zooals men dat in sommige kringen noodwendig schijnt te achten, in elk geval naast de arbeiders gaan staan om deze niet van de Kerk te vervreemden? Of heeft hij, zooals anderen oordeelen, tot elken prijs het gezag van den werkgever te schragen?

Wij zouden de vragen kunnen vermenigvuldigen. Daarom leek het ons goed over dit belangwekkend maatschappelijk verschijnsel enkele opmerkingen te maken. We stellen ons niet voor, dat wij daarmede alle moeilijkheden zullen oplossen. Zelfs hebben wij geen oogenblik de illusie, dat wij alle lezers zullen bevredigen.

Maar wij komen in ons leven, ook in het leven der Kerk met deze dingen in aanraking. En wij hebben soms partij te kiezen. Wij dienen dit dan te doen met volle overtuiging.

Een sleutel, die op alle sloten past is natuurlijk niet te maken. Elk conflict heeft haar eigen oorzaken en haar eigene, meestal ook eigenaardige, aspecten.

Zonder studie, zonder informatie, zonder belangstelling komen wij er nooit. Waar het gaat om groote economische belangen, waar het gaat om het heil der zielen, is de zaak onze studie en arbeid en belangstelling ook wel waard.

Het ligt in ons voornemen iets te schrijven over het wezen der werkstaking; over het standpunt, dat de Christelijke arbeidersbeweging ten opzichte van dit maatschappelijk verschijnsel inneemt; over de verkeerde practijken, die in dagen van conflict zoo gemakkelijk insluipen en de zielen kunnen schaden, en over de moeilijkheden, die zich daarbij voordoen ten opzichte van prediking en zielszorg.

Wij bepalen ons daarbij tot de economische conflicten. Het zijn immers deze stakingen alleen, met welke de Christelijke vakorganisaties te maken hebben en waarbij ze herhaaldelijk partij zijn. Natuurlijk kunnen christelijke arbeiders ook wel eens, huns ondanks, in moeite komen met z.g. solidariteitsstakingen, of sympathiestakingen. Maar deze vorm van staking wordt in de kringen der Christelijke vakbeweging terecht veroordeeld.

Niet anders staat het met de politieke staking. Van meet af hebben onze christelijke arbeiders daartegen positie genomen. Ze hebben het niet gelaten bij resoluties en woorden, ze hebben dat ook getoond met de daad. Wij hebben maar te herinneren aan 1903 en aan het pogen in 1918.

De politieke werkstaking is in wezen „revolutie”. Het is de poging om langs illegalen weg te bereiken, wat langs wettelijken weg niet te verwezenlijken is. Het is de poging om door economische ontwijking de overheid te dwingen iets te doen of te laten, wat deze meent dat gelaten of gedaan moet worden. Het is de dienaresse Gods verlagen tot een dienstmeid van het volk.

Hier liggen de moeilijkheden niet. Hier kan voor een christenarbeider het martelaarschap liggen,

maar nooit iets anders. Want krachtens zijn belijdenis van de plaats en roeping, van het gezag en de eere der Overheid, zal hij te vinden zijn in de voorste gelederen dergenen, die deze revolutiepoging trachten te breken.

G. BAAS Kza.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN

De actie van de jonggereformeerden in Zwitserland.

I.

De generale synode van Arnhem droeg aan de door haar te benoemen deputaten onder meer ook op „zooveel mogelijk contact te zoeken en te onderhouden met vertegenwoordigers van het gereformeerd kerkelijk leven in het buitenland, voor zoover nog geen „correspondentie” met bepaalde kerken kan worden aangegaan” (Acta, art. 50).

Op hun eerste vergadering, Donderdag 27 November 1930, werden vier hunner aangewezen om in het bijzonder deze aangelegenheid te behartigen. Dit viertal kwam direct voor de eerste maal saam bij één hunner, die tot secretaris uit hun midden werd benoemd. Het was op deze vergadering, dat aan mij werd verzocht me op de hoogte te stellen omtrent wat ik hier boven aangaf als titel van een reeks artikelen die daaromtrent, zoo God wil, nader zullen inlichten. Immers ik had medegedeeld van voornemen te zijn mijn zomervacantie door te brengen op den Hasliberg boven Meiringen in het Berner Oberland. Dat er zulk een actie was kon ons niet onbekend zijn. Meer dan één onder de onzen had of hier in ons land, of ook in Zwitserland zelf reeds kennis gemaakt met Zwitsers die vooraanstaanden in deze beweging. Worden niet in de lijst van „medewerkers in het buitenland” aan het driemaandelijks orgaan „Antirevolutionaire Staatskunde” genoemd ds Rudolf Grob, Südstrasse 120, Zürich en dr Charles Schüle, Erlenbach (Zürich)? Verder had prof. dr H. Bouwman in „De Bazuin” reeds een en andermaal iets medegedeeld inzake eene beweging waarvan Zürich het middelpunt vormt, die veler belangstelling heeft gewekt. Toen ik dan ook eenigen tijd vertoefd had in het Evangelisches Erholungsheim te Hasliberg en den hausfather dr Rudolf Burckhardt had leeren kennen als een dichter en schrijver, heel goed bekend in Duitschland en Zwitserland, vroeg ik hem of hij ds R. Grob van Zürich kende en mij zijn adres kon geven, daar ik dit toen niet bij me had. Dr R. Burckhardt kende hem wel, want hij voegde er onmiddellijk aan toe: die behoort tot de jonggereformeerden; doch ik merkte tevens, dat onze hausfather niet sympathiek stond tegenover hun actie, en zoo geschiedde het, dat ik verder geen navraag bij hem deed naar pfr Grob, hoewel hij bij eenige welwillendheid diens adres mij wel had kunnen geven, daar pfr Grob, ook als director van „Die Schweizerische Anstalt für Epileptische” een bekende persoonlijkheid is. Zoo informeerde ik dan niet verder bij onzen hausfather. Deze ondervinding leidde tot een voor de hand liggende conclusie: Tout comme chez nous. De aan mij persoonlijk nog onbekende director Grob werd me er te lever om, en de Züricher beweging bood mij reeds eenig aspect. Ik dacht: goed zoo vrienden! Wij hebben dat ook gekend en kennen dat nog wel en pfr R. Grob had toen zelf al van de zijde van eenige Nederlanders eene voor hem zeer ontuchtende ervaring opgedaan op „die Ausschuss-Sitzung des Internationalen Verbandes für Innere Mission und Diakonie vom 15-19 Juni 1928 in Zürich”, waarop ik later nog terug denk te komen. Er waren evenwel in Hasliberghaus gasten gelogeerd uit de stad Zürich. Dezen had ik leeren kennen als menschen die niet gansch vreemd stonden tegenover kerkelijke en godsdienstige aangelegenheden en derhalve informeerde ik bij hen naar pfr Grob en diens juist adres. Ja, dien naam kenden zij er wel als den naam van een degelijken predikant, doch verder konden ze me niet inlichten en zijn adres had ik nog niet. In ons heerlijk vakantieoord had ik ook kennis gemaakt met eene familie uit Lausanne. Zij zocht met ons in aanraking te komen, toen zij veraamen had, dat wij Nederlanders waren, en dat wel in het bijzonder daar één harer intiemste kennissen en nauwe geestverwanten een Nederlander was, met wien zij veel omgang had gehad toen zij in Zürich woonde. Dankbaar dat ik in kennis kwam met een gewezen Zürichsche familie, die bijzonder veel belang stelde in de dingen van Gods koninkrijk, informeerde ik direct naar pfr Grob. Ja, die kenden zij heel goed. Zij spraken van dr Grob. Mij bleek al spoedig, dat deze dr Grob niet director R. Grob kon zijn, want deze familie behoorde niet tot de Landskerk, maar tot eene Vrije evangelische gemeente, welke in nauw contact staat met Christijona, waartoe ook de bewuste dr Grob behoorde; deze familie kende pfr R. Grob niet verder, hoewel diens naam aan haar niet geheel onbekend was. Ik had derhalve het gevraagde adres nog niet, doch had een dubbele ervaring opgedaan, en wel deze, welke van week tot week werd versterkt, dat vele van

onze mede-
een na der-
dan wel ui-
uit Nederl-
kerk beho-
oeder de
andere erw-
men in Zw-
beweging
vooral in
groeien on-
bij kwam
vinding. A-
schap aan
man, een
het een
te Reu-
hotels was
het eene l-
onthoud o-
leden der
christelijke
zen fluit
van Weis-
sproken, h-
kenden en
zoek aan.
Hij ontv-
de aanb-
van en m-
gen Deze
den enger
ook niet.
beduidde
ik verteld
was en no-
leiding da-
tus verhu-
wel aan e-
wel een
kanten, C-
Reuti,
hunner z-
kunnen k-
ik nu na-
in de nal-
morgens
weest, w-
was stan-
beantwo-
n bedien-
de beide
moest mi-
dr Rudolf
dienstloof-
stamhui-
laten bo-
groote ee-
den bouw-
naast he-
ringen, l-
avonds
dienstloof-
Burckhar-
het geva-
dienstloof-
officieel
rijkspostl-
in het s-
hieruit,
den wor-
in het ka-
Des M-
eerstens
gekerkt
den was
als op 2
Hij was
zijn vee-
Zondag.
En toch
kerk me-
verdedig-
de finen
naar tw-
wij als
andere
den weg
bescheid
Darbiste
pension-
ik, dat
samenk-
het evar
in de B-
richting
kerken
een san-
schoem-
dienstloof-
haus en
Daheim
van Me-
moest d-
net als
kant in
Haslibe-
De afst-
weerm